

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu ése de doua ori pe septemana: joi'a si Duminéca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu esté pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 116. ANULU XI.

tru provinciul din Monarchia pe unu anu 8 fl. éra pe e jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru prin o si trei sitraine pe anu 12f pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 28 Decembre 1863.

Inseratele se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru "dona óra cu 5 1/2 cr. " pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v.

Cum stámu si ce facemu ?

(Continuare si capetu.)

Sa presupunemu dar pe unu momentu, ca contele Recheberg au rostitu maintea Maiestátií Sele necessitateá reintórcerei la diplom'a din 20. Octombre si ca aceeaí aru fi priimila, óre nu potemu veni si la acea conclusiune, ca barbatii de statu, déca se voru convinge, ca Itali'a ferbe, ca Poloni'a conspira, si ca agenti politici turbura liniscea in Ungari'a; déca aru vedé ca contra Daniei se voru cere trupe totu mai numeróse, si in fine ca prin centralisatiune multi supusi credintiosi se scandalescu — óre, intrebámu, barbatii de statu nu se voru lasá la tocmeli cu confederalismulu ? si sa presupunemu, ca confederalistii si-aru ajunge scopulu; sa presupunemu, ca dualismulu aru prinde radacini, si noi amu fi predati santei coróne, atunci trebaie sa ne intrebámu si aceea, cum ne vomu ingradí noi in contr'a influintiei magiarismului, in contr'a cárui amu reclamatu de atátea ori ?

Nici centralismulu, de care nu ne amu temutu, nici dualismulu, de care noi ne tememu, nu ne va poté stricá, déca pre lángea paragrafií legeri, cari nu suntu de despretiuitu, vomu fi ingraditi cu paragrafií ce i-amu aretatu mai susu. In istori'a nóstra avemu pagini, care momentanu ne dá cu multu mai mari garantii pentru natiunalitateá nóstra. Atunci nu au fostu nici centralismulu, nici dualismulu de vina, ca natiunea romána n'a potutu prosperá dupacum amu fi asceptatu, ei au fostu, ca o parte a poporului éra o aristocratia vaga si cea mai mare parte instrainata seu straina, si poporulu fára de proprietate si fára de o cl'ssa mai luminata, cetatiéna, au figuratu cá nula in tóte afacerile, si ca peste nópte au venitu furtun'a, carea au spelatu totulu, si poporulu románu iéra au remasu apesatu cá mai nainte. —

Dar sa repasímu mai tare in istoria si sa vedemu si altu felu de exemple, sa vedemu pe Greci nu asupriti de centralismu séu altu ceva, ci de supunere totala, si totusi i vedemu sustinendu-se, ba in urma aventandu-se ei pe tronulu si in fruntea imperiului romanu orientalu. In Itali'a atátea popóre barbare, in locu de a stinge Romanismulu, se au stinsu popórele barbare contopindu-se in Romanismu, pentru ce alta decátu pentruca si Grecii si Romanii aveau ascuranti'a cea mai buna in cultur'a loru propria.

Oamenii politici ne spunu de multu de o revolutiune generala in Europ'a, de unu resboiu universalu. Unii credu in aceste cuvinte, altii speréza in contrariulu loru. Noi insa amu díce, ca acea revolutiune esista déjá intre popórele Europei. Tóte popórele se lupta, se lupta, insa fára de versare de sánge, cáci armele loru suntu masine si instrumente binefacatóre omenimei, si victori'a in acésta lupta totdeun'a e pe partea aceluí poporu, care le scie mai bine manú.

Sa-si indrepte cineva privirea asupr'a aceluí teritoriu polonu, care se afla sub potestatea prussiana, si va veda, ca acolo mai bine de o jumetate de seculu incóce cu plugulu si industri'a s'au cuceritu o parte insemnata de teritoriu de cátra Nemti si se cuceresce mereu. Sa se uite la Ungari'a, carea decáandu au inceputu a constrúí fabrici, a formá asociatiuni agronomice etc. etc., prelánga tóta pucinatatea sea numerica se arata mai vengiósa decátu in tempurile cându se alergá numai si numai pe campurile prádtloru si ale luptelor politice !

Lasandu noi dara altor'a, cari suntu mai in stare, a urmar dírectiunile politiceloru, si punendu-ne noi fatia cu ele mai multu numai in starea de aperare a drepturiloru nóstre, sa ne indreptámu atentiunea asupr'a acestui cámpu de lupta, si sa pretindemu dela asociatiunea nóstra si dela alie asociatiuni legale, ca dênsele cu deosebire sa-si indrepte privirea loru in acésta parte, sa dea mána de ajutoriu si sa faca pe poporu capace de a stá fatia cu desvoltárilu ce se facu in tempulu

nostru. Asemenea o detoria mare au asupra-si autoritátile, care ingrijescu de luminarea poporului, cá sa-lu pregatésca pentru de a-si intielege bine tempulu, in care traiesce. Are insa datorita si fia care membru alu natiunei dá dá concursulu seu, spre realizare acestui scopu.

Sabiu in 24 Dec. (Felurite.) E. P. scrie, ca resiedinti'a c. r. Guberniu transsilvanu iar se va mutá la Clusiu; G. C. insa crede, ca va remané in Sabiu. — Diet'a se vede ca se va amaná pe cátu-va tempu; cáci comitetele preconstatóre parte se desfiintia si membri loru se imprasciara, parte se voru suspinde pána la órecare terminu. — Comitétulu urbarialu a priimitu ordinu a-si terminá lucrarile in 8/20 Ian. 1864. Earn'a domnesce in tóta poterea; frigulu s'a urcatu pána la 16-17 graduri.

Vienn'a 17 Decembre 1863. *) Doreámu si eu, si vei fi asceptatu si Dta, Dle Redactoru, cá. afláandu-me acumu de unu tēmpu cam indelungatu aici, in cetatea imperatésca, la fantán'a tuturoru noutátiloru, sa Te informezu mai adeseori despre cele ce se intempla prin Vienn'a, si anumitu: despre vre-o politia secreta de ale lui Marot, — despre vre-o spargere de ulcori inveninate, — despre nescari-va intrigi, spionlácuri, despre vre-o clic a blastemata, alu cárui instrumentu se facu . . . gáci cine ? . . . sa-Ti indrugu, diéu, despre câte verdi si uscate, si apoi la tóte acestea sa punu capacu cu nescare-va Donchisiot-iáde, scii de cele mai aventurióse de ale eroului dela Manscha, fia-i tierán'a usióra ! — bunaóra ca m'asiu fi primblandu a suptióra cu principii, si ca m'aru fi caciulindu ministrii ! —

Da, Dle Redactoru, vei fi asceptatu, si cu totu dreptulu, cá sa-Ti referezu câte ceva baremu din desbaterile de mare insemnata, sa-Ti spunu, ca eu asiu fi dusu o rola de mediocitoriu de contielegeri intre autonomisti si centralisti ? — séu ca eu asiu fi tinutu atare si atare cuventare interessanta, si ca, spre delaturarea vre-unui conflictu, si spre castigarea vreunui „határu“ in ór'a decisiva, asiu fi venitu la ideea de a face vre-o motiune rancedita de unu anu, carea mai curendu aru semená cu : a cautá potcove dela cai morti ; — pre scurtu, ai fi asceptatu dóra, cá sa me laudu insumi pe mine, déca altii nu me lauda, si sa-Ti spunu, ca eu amu ajunsu omu de o insemnata mare la senatulu imperialu ? ! —

Desiérta-mi fu dorirea, si desiérta-Ti fu asceptarea, Dle Redactoru; cáci, vedi dta, un'a nu me potu laudá, ca asiu fi si eu vre-unu „reformer de professiune“ — si a dóu'a, inca nu me potui invrednici si eu, de a me preumblá a subtióra cu principii, séu baremu cu comiti si baronii, ori de a fi caciulitu baremu de vre-unu ministru ! . . cá asiá sa fiu si eu óresi-cum adapatu in regiunile mai innalte, cá sa-Ti potu scrie de acestea; apoi sa le inventezu nu potu, cáci, cumu dísei, nu-su reformer de professiune.

O tempora ! O mores ! Mai asta primavéra, 'Ti aduci aminte, si bateá jocu órecine in órecare gazeta de aspiratiunile unor'a la domni si ranguri, bunaóra de a ajunge : Comiti baroni etc. numindu-i pre acesti'a : frige-linte, r ó d e - s e ó r t i a ! — si astadi, astadi tocmai acél'a se vedo a nu-si incapé in pele de bucuria, cáci ajunsu si dlui fericierea, de a se poté preumblá a subtióra cu d'ande frige-linte si róde-scórtia ! — Apoi sa nu fia adeveratu, ca s'au priostitu lumea, si ca :

S'au intorsu masin'a lumei, s'au intorsu cu capu 'n josu, Mergu tóte din improtiva, anapoi'a si pe dosu ? ! —

*) Sosita dupa 'ncheierea nr. 115.

Red.)

Dar sa lasăm Donchisiot-iadele, și sa vorbim ceva mai serios.

Cetiti-ati corespundintia lui B. din Vienn'a, in nr. 115 alu Gazetei Transsilvaniei? Veditu-ati in acea corespundintia, cumu B. dupace ne spune mai antaiu, ca Baritiu s'aru fi incercatu in cas'a ablegatiloru a mediuloci contielegeri intre ai nostri, intre autonomisti și centralisti, și ca la bugetulu Ungariei au re'noitu motiunea sectiunei finantiale, respinsa de comisiunea fin. in a. trecut, — se agatia până și de amendamentele lui Negrutiu și Pope'a din cas'a ablegatiloru, spargându-le o ulcôre de veninu in capu, sub cuventu, ca prin acelea s'aru fi vatematu autonomi'a țierei, — și, ce e mai multu, — cumu substitue dlui numelui lui Pope'a pe acel'a alu Esceellentiei Sele Par. Episcopu Siagun'a, cu intentiune firesce camu anevioe de nimeritu? — Dar sa lassăm sa vorbeăa in selevinte ale corespundintelui B., care suna astfeliu:

„De alta parte trebuie sa-ti spunu, ca ei (centralistii) de alalta-eri incôce se folosescu asupr'a autonomistiloru de o arma, pe care li au dat'o insii ardelenii in mâna cu ocașiunea desbaterei bugetului loru cu aceea, ca au cerutu dela statu, eara nu din cass'a țierei loru, sume de bani pentru clerurile și scôcele loru, fără a respicâ, deca ei le ceru aceste numai că unu ajutoriu trecatoriu (als einmalige Unterstüttzung), că și cumu aru cere dela ori-cine o mila fără nici o condițiune, seu că dotatiune formala (Dotation), in care casu parlamentulu inca aru avé dreptulu de a pune condițiuni. Deci din acésta cauza mai aséra se dicea in oresi-care cercari:

„Ce felu de autonomisti suntu ardelenii? Candu s'a votatu bugetulu loru, au venitu de au cersitu dela statu sute și mi, care firesce li se potu dá seu denegâ; eara candu la bugetulu Croatiei denéga parlamentulu acelasi dreptu de a votâ seu a denegâ óresi-care sume? Ce logica, ce consciintia, ce confusiune de idei este acést'a etc. etc.?”

Din aceste cause mie-mi sémene, ca din tôte câte au cerutu Eppulu Siagun'a și canoniculu Negrutiu, nu voru capetâ nimicu, pentru ca parlamentulu seu le va pune óresicare condițiuni compromitiátore de autonomi'a bisericésca, pentru care suntemu cu atât'a jalusia (Eifersucht), încâtu sa nu le póta priimí, seu ca i va indireptâ simplu la fondulu țierei nóstre, cá sa céra din acel'a, dela diel'a ardeléna, eara acést'a etc.“

Dupa care metoda reformatoria va fi sciutu d. B. siangeri acele dóue nume, și cu ce scopu? scie bunu u Ddieu.

Mai antaiu, tóta lumea scie — și scie, căci astfeliu s'au publicatu in tôte diuarele de tôte limbile, până chiaru și in „Gazeta Transsilvaniei,“ — ca nu Eppulu Siagun'a, carele nu este membrulu casei ablegatiloru, ci alu celei de susu, și canoniculu Negrutiu, ci ablegatii Negrutiu și Pope'a facura in cas'a ablegatiloru amendamentele sciute, pentru ajutorirea clerurilor respective. Adóu'a, Esceellent'a Sea Par. Eppu Siagun'a ce au cerutu, nu au cerutu dela cas'a ablegatiloru, ci numai dela regimu, și acést'a nu numai de adi de eri, ci, dupa cumu prea bine va fi sciindu și d. B., de 15 ani incôce neintreruptu; eara anumitu acumu mai pre urma Pré-sant'i'a Sea-si innoi rogarea iarasi cátra regimu, pentru incuviintiarea unui ajutoriu anualu din cass'a statului, de unde se mai ajutara inca și alte confesiuni din Ardelu, — spre imbunatatirea lefei episcopesci, dotarea consistoriului și a seminariului, precum și spre ajutorirea mai de parte a gimnasiului din Brasiovu. Regimulu incuviintiã din parte-si rogamintea acést'a drepta și propuse, cá și in alte cause, casei ablegatiloru o suma totala de 30,000 f. anuali spre votare, și cas'a si votâ din parte-si cele 25,000 f., de-si póte preste voi'a d. B. și inca fără de nici o condițiune de a le d-sale. Ori-Ti pare reu pentru ele, d. B.?

Din acestea aru urmâ dar, ca ulcôrea d. B. pentru pre-tins'a vatemare de autonomia, prin amendamentele premen-tiunute, aru fi sa se sparga numai asupr'a ablegatiloru Negrutiu și Pope'a, cari póte din zelulu celu pré mare, adu-cendu-si aminte de lipsele ambeloru cleruri, și voindu a intrebuintiã ocașiunea, vatemara autonomi'a țierei prin propunerile loru, dupa parerea d. B., carele aru vrea sa tréca de unu autonomistu mare. D. B. aru fi voitu, cá numitiu ablegati sa fia cerutu ajutórele loru dela diel'a ardeleana; prébine, dar fondulu Ardealului óre unde se afla de presentu, d-le B.?

De altmintrea, ce s'atinge de autonomia, apoi dieu și d. B. inca nu se póte laudâ de vre-unu autonomistu pré mare; căci scimu, ca de amendóue orile, candu veni innainte in cas'a ablegatiloru autonomi'a țieriloru, numai Groisz și

Aliduleanu luara cuventu spre aperarea aceleia, eara corespundintele B., și nici Baritiu nici odata.

Tempurile in adeveru-su grele, sa lassăm ulcôrele inveninate la o parte! — P.

Re-spectu și pro-spectu politicu.

E celu din urma respectu și prospectu politicu, ce-lu scriemu in anulu 1863. Unu ad-spectu turbure l'amu poté numi in cea mai mare parte a lui; căci mai nici un'a din aspiratiunile, tendintiele, sperantiele, temerile, ce le credise anulu 1863. dela anulu 1862., nu s'au realizatu deplinu, ba unele nici pe jumetate.

Sa 'ncepemu cu causele interne, și anume cu ale nóstre transsilvane. Pe la 'nceputulu anului 1862. congressulu nostru nationalu și diel'a țierei erau punctele centrale, impregiurulu căror'a se'nverteau discussiunile politice. Ambele au decursu innainte ochiloru nostri. Românii transsilvani prin congressu, și populatiunile transsilvane in marea loru majoritate prin dieta n'au facutu nimicu nou, ci au re'noitu numai manifestatiunile loru tradițiunale de alipire cátra Domnitorulu și dorintiele de unitatea și solidaritatea imperiului. Asemenea nici partid'a magiara n'a facutu nimicu nou, ci s'au inolitu numai, cá omid'a, mai afundu in politic'a sea cea plina de contradicțiuni. Din dieta, dupa aducerea abiã a doi articuli de lege, inca nesancțiunati, au resultatu tramiterea la senatulu imperialu, și, cá printre actele unei drame, o mica partida a deputatiloru români au initiatu o cértã fără gustu și fără rezultate, carea amu dorí sa fia cea din urma, de carea sa avemu trist'a datorintia de a referi. Ce rezultate au avutu senatulu imperialu pentru noi Transsilvanii, inca nu scimu pe deplinu; caus'a drumului de feru inca nu e decisa, ajutórele și inlesnirile felurite cerute de trei ablegati români ascépta inca deslegarea definitivã, și singurulu castigu siguru positivu e applacidarea a 25,000 f. pentru Consistoriulu și Seminariulu orientalu din Sabiuu. E in sa unu blastemu vechiu asupr'a nóstra a Româniloru, cá nici unu lucru, fia câtu de bunu și de salutiferu, sa nu remâna necombatutu, cá nici o picatura de dulcétia sa nu fia scutita de amaratiune. Unu Român escellente, care la cladirea drumului de feru transsilvanu nu s'au indoitu a cere și a priimí sprijinulu imperiului, se folosese de acestu ajutoriu de 25,000 f., pentru de a imputá altor'a unu felu de prodițiune de patriã; căci prin acésta orere și priimire aru fi vatematu „autonomi'a“ țierei. Ce de abusu cu acestu cuventu elasticu!

Caus'a ungara, cu carea caus'a transsilvana și caus'a croato-slayona stau in cea mai strinsa legatura, inca n'au mai pasitu inainte, nici unu pasu, ba 'n ceste din urma fuseramu intr'o crisa ministeriala, prin carea și constitutiunea din Februaru 1861. — unitatea imperiului — erã sa vina in periculu. Póte calatori'a Maiestãtii Sele la Ungari'a sa fia unu felu de punte de trecere preste prapasti'a, ce inca totu mai esista intre țierile de dincolo și cele de dincóce de Laitha. —

Trecendu acum la politic'a din afara, dâmu mai antaiu in ordinea chronologica de caus'a italiana. Candu in 1858. și 59. se facura sgduirile cele grozave in Itali'a; candu tronulu unui regatu tare și mare, tronulu Neapolei, cadu in câteva luni cá unu corpu putredu; candu entusiasmulu de libertate, natiunalitate, de o Italia mare și tare luase unu sboru triumfalu din Adri'a până 'n Meditieran'a; candu in fine Itali'a in legatura cu Franci'a incepú crâncenele batâi din Lombardi'a asupr'a Austriei, și césta din urma mai multu prin prodițiune intre conducatorii sei decâtu prin putere straina perdã un'a din cele mai frumóse ale sele provincie, — gradin'a Europei: atunci in adeveru se pareã, ca Itali'a 'ntréga in putine zile va sa fia un'a și nedespartita. Dar preste dóue bastiuni tari nu potú trece nici atunci, și n'a potutu trece până 'n diu'a de astadi. Aceste bastiuni suntu Veneti'a și Rom'a. Pe drumulu cátra Veneti'a i se lungescu in cale 4-500,000 baionete austriace, care anevioia voru cadé de sunetulu trambiteloru italiene, cá órecandu zidurile Ierichonului innainte fiiloru lui Israilu. Ear calea cátra Rom'a aru incurcâ pre Italianii intr'o lupta neegala cu Franci'a, cu protectricea loru din 1859 și din diu'a de astadi; căci Franci'a — din convicțiune seu interesu, nu voimu a decide — tine ocupata resiedinti'a Papei, dorit'a capitala a Italiei. Tôte miscârile, ce s'au facutu in Itali'a din 1859 până astadi, suntu mai multu numai locale, și sémene cu convulsioniunile unui trupu omenescu cuprinsu de friguri: o actiune mare natiunala, o actiune urmata din deplina armonia intre rege și poporu, nu s'a facutu și se pare ca nici ca se va face asiã curendu. Summa summarum: caus'a Italiei inca e nedecisa.

Dar caus'a Greciei? Grecii au acumu rége;

ce le mai trebuie? Multu, foarte multu. Las' ca tronulu acest'a clatina inca cá trestia, si e 'ntrebarea, ca nu va avé si elu sörtea tronului lui Ottone; dar si fára de aceea caus'a Greciei e tiesuta in pens'a causei Turciei, si de aceea si ea inca e departe de deslegare. Adevratu ca Turci'a e slaba si apröpe de cadere; ba aru cadé 'n tóta minut'a, déca nu o-aru propti cá pre unu gardu putredu poterile apusene, care au interesele sele a tîné orientulu incurcatu si turburatu; cáci, dupa dis'a germana, in turbure e bine de pescuitu. Dar cadiendu Turci'a, e 'ntrebarea, ca cine sa ocupe tronulu vechiului Visantiu? Grecii — marturisimu sinceru — nu ni se paru capaci de acésta grava missiune, de-si viséza de o Grecia din Dardanele pâna 'n Dunare.

Dupa aceea caus'a polona, cumu sta ea? Inceputa cu energia, continuata cu constantia de feru, imbarbatata prin auriile promissiuini ale Franciei si Engliteri, lupt'a Poloniloru in fine totusi s'a 'nnecatu in desperatiune. Nici Franci'a, nici Engliter'a, afara de cele câteva note tramise la Petropole, n'au miscatu nici degetulu celu micu pentru Poloni, ba au gramaditu asupr'a capului seu culp'a celoru dieci de mii de vietii nobile omenesci, sacrate pe altariulu unei patrie imaginare, prin promissiuini göle. Ba si mai multu, ceea ce au simulatu poterile apusene ca facu pentru Poloni'a, au contribuitu numai la stralucirea triumfului russescu, vedindu-se nepotinti'a loru fatia cu Russi'a.

Nici caus'a daneasa nu e deslegata inca, si executiunea ce o face acum confederatiunea germana in ducatele Schleswig-Holstein, nu credemu ca o va deslegá. Cáci confederatiunea e departe de a smulge aceste ducate de sub Dani'a, ci ea va numai sa siléscá pre Dani'a a respectá constitutiunile loru speciale. Prin incorporarea acestoru ducate cu Dani'a ele cu Dani'a cu totu dupa trei vietii ale regiloru seu clironomiloru danesi cadu la Russi'a, va sa dica acést'a n'are cauza de a sprijini caus'a ducateloru. Pericolulu acest'a-lu prevede Germani'a, si cu acésta ghiatia 'n spate Germanii striga 'n gur'a mare a nu se recunöscé protocolulu de Londr'a.— Dar si afara de aceea Germani'a, impartita in 30 si atátea tieri de felurite numiri si marimi, si dupa natur'a germana bogata 'n vorbe si seraca 'n fapte, cine scie, si executiunea de fatia duce-o va la vreo deplinire ori o va lasá pe jumetate, precumu cam are datin'a. La tóta 'ntemplantia Schleswig-ulu si Holstein-ulu suntu nisce rane periculöse in corpulu Germaniei, care candu cugeti ca s'au vindecatu, iara te pomenesci ca spargu.

Caus'a principateloru române o-amu lasatu pe urma, si ni-arü paré bine, candu ea aru încetá a mai fi cauza européna, vremu si dicemu, cându principatele aru ajunge odata la acea stare fericita de a nu mai avé trebuintia de influentia straina, vina ori de unde. Si pe calea acést'a se pare a fi cí apucatu guvernulu romanescu. Conventiunea cu octroárilé sele cele nenaturale, pentruca necesarite din viet'a, din trecutulu poporului românü, trebuie revediuata si adaptata cerintieloru unui statü modernü constitutiunalü, legea electorala, prin carea sörtea tieri se pune in mân'a unei ofigarchii parte mare póte necapace pe deplinu de ide'a constitutiunalismului, necapace de unu adevratu patriotismu românü, legea electorala, dicemu, trebuie largita in favórea literaturéi, industriei, comerciului, in fine in favórea agriculturéi, in favórea acelu tieranu muncitoriu pre care impilárilé de sute de ani lu despoiasera mai si de consciinti'a de omü. Acel'asi tieranu, care geme si acumü sub biciulu zapciului si alu arendasiului, care n'are nici unde trái, nici unde mori intr'alu seu, trebuie desrobitu, trebuie improprietaritu pelánga o despagubire amesurata a domnului seu; instructiunea, sórele spiritualu alu omenimei, trebuie sa devina proprietate comuna cá si sórele fisicu: servilismulu, imprimatu de o lunga sclavia pe fruntea poporului, trebuie gonitu prin deprinderea deasa in manuirea armelorü, clerulu, care e stálpulu culturéi poporului, trebuie regeneratu dupa preceptele sciintiei, ale religiositatii si moralitatii; oficiele sa se ocupe dupa demnitate si sa functiuneze sub necurmat'a controla a legei. Eata in câteva liniaminte lucrárilé, ce trebuiescu principatelorü. Scimu, ca 'n privinti'a unor puncte suntu legate guvernulu mánilé prin Conventiune insasi; scimu insa totdeodata, ca Europ'a are interessu fórté mare de a vedé între Russi'a si Turci'a o Romania luminata, solidara si tare, si de aceea nu va pune stavila nesuintieluru eii progressive. Dar pentru de a se 'ntari Romani'a, trebuiésá se 'ntarésca mai înainte guvernulu eii. Eintim'a nóstra convictiune, ca Romani'a n'are inimicu mai periculosu decátu pre acéla, care clatina tronulu eii, care suspiciunéza guvernulu eii, care ori in miopi'a sea cea de sobolu nu vede

ce face, ori in perversitatea sea de Satana cu deplina consciintia conspira cu inimicii patriei sele.— Avemu fericirea a vedé, ca principatele române unite inaintéza pe calea progressului, si repetimu, ca Europ'a n'are nici unu interessu de a slabi Romani'a, are insa sute de interese a o vedé desceptata, gat'a la positiunea, ce o-a priimitu dela Provedintia.

Eata dar totu cause preste cause, care anlu 1863 le-a mostenitu dela anlu 1862 nedeslegate, si care le lasa spre mostenirea succesorului seu 1864 totu nedestegate. Aceste respecte si prospecte politice ne conducü in anlu celu nou. De va fi elu mai norocosu ori mai nenorocosu decátu celu trecutü, se va vedé tocmai in 31 Decembre 1864.

Chronic'a dilei.

Tóta Romani'a e 'mbracata in vestmentu de serbalóre pentru actulu celu mare din 13/25 Decembre, actulu secularisárei averiloru monastiresci „inchinate“; si déca vreunu organu alu pressei neromâne, parte din stupiditate, parte din rea vointia, cérea a 'ntunecá si desfigurá faptulü acest'a, noi suntemü datori a-lu constató pe bas'a sciriloru din dítuarele romanesci de dincolo, care, de ori ce partida aru fi, in materi'a acést'a suntu unanime. In tóte orasiéle si orasiélele, ba si prin sate s'au facutu dtü singurulu indemnu alu poporului rogatiuni de multiamita, iluminatiuni, cântece, muzice, adunári de poporu, banchete, adrese cátra Domnitoru, Ministeriu si Camera. Iniciativa insa o luase insasi Camer'a, carea la propunerea patrioticalui ablegatu Vasescu alese o deputatiune de 10 membri cu vicepresedintele C. Cretulescu in frunte, cá sa aduca Domnitorului multiamitele si fericitárilé Camerei.

D. Cretulescu dise: Pré inaltiate Dómne! Adunarea Romanié a priimitu cu o viua bucuria proiectulu de lege pentru secularisarea averiloru monastiresci, din partea Guvernului Inaltímei Tale, si s'a grabitu a votá acelu proiectü care respunde la legitimile acceptári ale Natíunei. Ea ne a insarcinatu a depune la picíorele Tró-Tronului Inaltímei Voastre sincerile multiamiri ale Tieri, si a Ve incredintiá de devotamentulu cu care este gat'a a Ve dá totu concursulu ei, mai cu séma oändu veti avea a realisá acéte natíonale asig de maretie.

Domnulu Vice Presedinte a finitu adresa s'a prin urmatoarele cuvinte:

„Sa traiesá Romania!“

„Sa traiesci Mari'a Ta!“

Ear Domnulu respunde: Domniloru! Ve multiamescü pentru bunele cuvinte, ce in numele Adunárei imi adressati, in urm'a proiectulu de lege ce vi s'a prezentatu de Ministeriulu meu, despre secularisarea averiloru monastiresci.

Eu contezu, Domniloru, pe concursulu ce 'mi fagaduiésce Adunarea, mai cu séma cându se atinge de a realisá acéte natíonale. Iau dar din nou actu de acésta fagaduintia, si prin urmare, ve inyitu cá sa ve ocupati cu totu dinadinsulu de proiectele de legi, ce vi s'au prezentatu si vi se voru presentá inca, cu scopu de a 'ntari Tier'a si Natíonalitateá nóstra.

Spre acestü finitu, nu intrerupeti sessiunea prin dare de vacantii in timpulu serbatorilorü.

Eu amü, Domniloru, deosebita placere de a vedea in Dvóstra pe inteápretii Adunárei Elective.

Deputatiunea érá compusa din DD. C. Cretulescu Vice-presedinte alu Camerei, Gr. Cantacusin si A. Sichelnu, Secretari ai Firoului Adunárei, si DD. P. Rosetti, A. Arsache, G. Apostoleanu, C. Filipescu, G. M. Ghica, A. Golescu, N. Bibescu, A. Cantacuzino si Gr. Simboteanu.

„Reform'a“ ne spune, ca Ministeriulu va sa mai aduca proiecte pentru infiintiarea unei academii de artele frumöse (pictura, architectura si sculptura), pentru immultirea stipendiiloru din strainatate, infiintiarea de scóle in tóte orasiéle si satele, adausulu bursieriloru la pensiunatele de fete din Iasi, Bucuresci si Craiov'a, completarea totororu facultátiloru dela universitati. — Camera, carea a respunsu pe deplinü acceptárilorü Domnitorului si nu si-a luatü nici vacantia de eraciunu, parte au pertractatu parte va pertractá in curendu proiecte de lege asupr'a garantiiloru libertatii individuale, a condiceii penale, a unui creditu de 70 millióne lei pentru platirea monastiriloru grecesci, pentru materialulu ostirei, pentru platirea datorieloru din anlu trecutü, pentru infiintiarea unei granitie militare in Moldov'a etc. La capetulu sessiunei se va pertractá si o lege electorala.

Din Franci'a ni se trambitia din respoteri pacea, si Imperatulu chiarü si in cuventulu rostitu cátra corpulu diplomaticu in 1 Ianuariu 1864 c. n., au esprimatu speranti'a, ca pacea nu se va perichitá. Unu deputatu alu corpulu legislativu, istoriculu Thiers pledéza infocatu pentru dens'a. Profetiesce insa in pledarea lui pentru pace unu resboiu infricosiatü, unu resboiu generalü. Pace si libertate e devi-s'a in Franci'a astadi, si de aceea se lucra din tóte poterile pentru realisarea unui „congressu mai restrinsu.“ M. S. ne spune, ca in privinti'a acéstui congressu depesi'a ministrului de esterne din Parisu au facutu o impressiune deosebita la cabinetele din Copenhag'a, Turinu, St. Petropole, Berlinu si Vienn'a, ca tóte ca

resultate positive numai de la Turinu au sosit pãna acum'a.

Despre starea cestiunei germano-danesse potemu impartasi mai antãiu ca trupele confederatiunale inaintãza in ocuparea cetatilor din Holstein. Dupa scirile mai noue ele au inaintatu pãna la Rendsburg, o fortareta lãnga riulu Eider, ce desparte naturalmente Holstein'ulu de Schleswig, si se prepara a ocupa inca 6 sate dincolo de Eider, de care Germanii dicu ca se tinu de confederatiunea germana, pecandu Danii pretindu contrariulu. Trupele germane pretutindenea au fostu priimite cu entusiasm. Principele Fridericu de Augustenburg au fostu proclamat pretutindenea cã Domnitoru legalu, si se si dusese in persoana pãna la cetatea Kiel, deocãmdata pãna la deciderea senatalui confederatiunii numai cã omu privatu; de unde apoi s'a re'torsu la Alton'a.

Danii si cu deosebire regele Christianu se fia intru o confusiune mare, pentrucu din Angli'a are pucina sperantia de ajutoriu, Franci'a separe a fi pentru confederatiune si Schwedia asculta de Franci's pre lãnga tãta bun'a vointia de a realisa o aliantia scandinavica. Ducele Fridericu prin o epistola adressata cãtra Napoleonu a cerutu recunoscerea dreptului seu de successiune din partea Franciei. Napoleonu manifestãza simpatii pentru caus'a lui, dar i pare rep, ca confederatiunea a tramisu trupe la Hostein prea tempuriu; in fine doresce, ca cestiunea de successiune (mostenirea domniei) sa se decida mai antãiu prin confederatiune, apoi decisiunea sa se substerna spre hotarire finala poteriloru, ce au scrisu tractatulu de Londr'a. Regele Christianu IX. in 31 Decembre c. n. a plecatu la armat'a danesa din Schleswig; in capital'a Daniei Kopenhagen e tema de revolutiune asupr'a lui. Ministeriulu Hall a dimissionatu, si Monrad a compusu cu multa nevoia altu ministeriu.

Din Poloni'a avemu numai sciri mance. Insurectiunea sa se fia trassu in parte dea media di a Poloniei in vaivodatulu Cracoviei si Laudomirului. Luptele mari se evita. Polonii candu sci, ca voru fi atacati de trupe mai numeroase, indata se sci imprascia in tãte parti, si candu sci ca suntu in apropiare despartieminte de inimici mai mici se concentrãza si le ataca. Perdere mare au avutu ei perdiendu pe preotulu Mackiewicz, care cu talentu deosebitu au condusu revolutiunea dela inceputu. Unulu dintre capu revolutiunii, anume Chmelinski, fu puscatu de Rusi. Preste totu revolutiunea se mai curma, dar nu se gata; inca 'n 15 Dec. emise comitetulu secretu o proclamatiune de imbarbatare.

Varietãti si noutãti de di.

Cancellari'a aulica ungara s'au organizatu de nou, dandu-se fiacãrei sectiuni unu siefu si unu secretaru. Intre noii consilieri de cãrte aflãmu Romãnu pre d. Pop'a, cã siefu alu despartimentului pentru criminale, aresturi si polit'a de câmpu.

„Bucovin'a“, unic'a fãia din Bucovin'a, anuntia cititoriloru sei, ca dela 1 Ianuaru 1864 va esi pe tãta diu'a, — de va fi sprijinita de ajunsu. Unu accrescamentu essentialu si imbucuratori e, ca „Bucovin'a“ va aduce si articuli in limb'a romãna, si dreptu exemplu si reproduce indata in numerulu seu celu d'antãiu o poema (Opiniunea publica) din „Umoristulu.“ Aru fi de doritu, ca fratii bucovineni, cari deãlmintrea se paru a participa fãrte putinu la celelalte diuarie romãne din monarchia, sa se folosãca barem de acãsta ocaziune cu mai multu interessu, panacandu voru fi ei si vomu fi si noi fericiti a vedã o fãia romanãca in Bucovin'a.

(Daru pentru Principele Cuz'a.) Cetatienii din districtulu Berladului pregatescu pentru Domnitorulu unu dar fãrte caracteristicu, — unu tunu. „Buciumulu“ luandu notitia de acestu daru, provoca si celelalte 31 districte ale Romaniei a imita exemplulu fratiloru sei Berladieni, si se pare ca acãsta se va face cu atãta mai curendu, cãci tãta tier'a e entusiasmata de Principele, cu deosebire dela sanctiunarea legei pentru secularizarea averiloru monastiriloru inchinate.

(Asociatiune literaria in Romani'a.) Unu patriotu romãnu, M. L. pecãtu de zelosu, pe atãta si de erudit, a predatu ministrulu Bolintineanu unu frumosu proiectu pentru fundarea unei societãti literarie in tiãra. De cerulu, cã cuventulu sa devina fapta, si preste putinu sa pãta emulã doue asociatiuni literarie romãne la ambele pãle ale Carpatiloru!

Buciumulu nostru nr. 173, nu scimu prin ce intemplãri se retacise pela Vienn'a si ne veni din 15 Dec.

Redactoru raspundiatoru Zacharia Boiu.

numai in 23 Decembre la mãna. Va sa dica i trebuiserã 8 dñle din Bucuresci pãna la Sabiu. Cu atãta insa ne fu mai mare bucuri'a, ca totusi ne gasi.

(Diuarium nou romanescu.) Diuaristic'a romãna va mai avã in curendu unu accrescamentu. Tinerii studinti Em. Michalescu si St. Morarescu, in compania cu consolii sei, voru sa eada o scriere septemanara pentru latãrea sciintieloru intre poporulu romãnu. Ea va portã numele, „Amiculu sciintiei,“ va esi odata pe septemãna si va constã numai 36 lei pe anu.

Garibaldi si-a datu dimissiunea cã deputatu. Dimissiunea acãsta iusa se pare a nu fi facutu sgomotu prea mare, si eroul celu portatu in bratie mai eri alaltãeri traiesce acum mai in uitare.

Cases de smintiti suntu in Europ'a cu totulu 608. Din acestea vinu pe Germani'a impreuna cu Austri'a si Prussi'a 157, pe Franci'a 110, pe Engliter'a 81, pe Russi'a 74, pe Belgiu 51, pe Elveti'a 42, pe Itali'a 33, Oland'a si Scandinavi'a cãte 17, Dani'a 10, Spani'a 7, Portugali'a 4, Turci'a 2.

Rozsa S'andor, desu numitulu banditu ungurescu, care-si petrece vieti'a in inchisãrea cea grea din Kuefstein, se rogase de Mai. Sea a i sedã libertatea de a fi stramatatu intr'o prinsãre din patri'a sea, cã sa mãra in pamentulu ei. Dar nepriimindu atunci rezultatu favoritoriu, a petitiunatu de nou cu insasi mãna sea cãtra Mai. Sea pertru prescurtarea tempului de pedepsã, si fiindca arãta semne de infrãngere si de indreptare, se dice ca si diregatori'a va sprijini rogarea lui.

Mai nou.

Dupa o dep. tel. din Petropole tinerulu Rege alu Greciloru a fugitu in urm'a unei revolte militare. (Nu e de creditu; macaru ca ni se pare, ca mai bine pazitoriu de iepuri decãtu Rege la Greci!)

Victorulu Emmanuelu diãe in 1 Ianuaru cãtra deputatiunea camerelor, ca-i pare reu, ca anulu 1863. n'a datu ocaziuni favoritoare pentru eliberarea Italiei, spera insa, ca 'ncurcaturile europeice din 1864. voru oferiacãsta ocaziune.

In Bund-ulu nemtescu aduserã Austri'a si Prussi'a propunerea, a provocã pre ducele Fridericu, sa eada din Holstein; propunerea insa cadu cu 9 voturi contr'a 7.

Casa de susu a tinutu seditia in 4 Ian. n., incependu desbaterile asupr'a bugetelor.

Danesii radica pallisade dincolo de riulu Eider, si Germanii stau dincãce: trupele cestoru dinurma facu 70-80,000.

Nr. 73.—1 Concursu.

La scõla capitala romãna ortodoxa orientala a Protopopiatului Dobrei in Dobr'a, devenindu unu postu de Invetiãtoriu vacantu, se escrie concursu pãna in 16 Ianuaru a. v. 1864 st. v. c'uno salariu anualu de 400 f. v. a.

Individii, cari voru competã la 'mbracãrea acestui postu, debue sa fie de natiune romãna si de religiune ortodoxa orientala, ca sa pãta corespunde caracterului natiunali si confessionali alu scõlei, si au a se adresã pãna la datulu descriu cãtra Efori'a scolara, prevediendu recursele lor:

1 Cu Atestatu de botezu,
2 cu documentu despre capacitatea, despre servitiulu avutu, seu despre ocupatiunea de mai nainte, precumu si despre portarea morala, politica, si cunoscinti'a limbelor patriei. —

Inspectoratul districtualu si Presedintele Eforiei scolare capitale a Protopopiatului ortodoxu orientalu din Dobr'a, in 16 Decembre 1863.

Nicolau de Crainicu m. p.
Protopresviteru.

Nr. 72.—3 Citatiune edictala.

Georgiu Voicu din Brasiovu, in Ardãlu, de religiunea ortodoxa, a parasitu cu necredintia pe legiuit'a sa socia Mari'a Rusu, totu din Brasiovu, de siepte ani de dñle, nedandu celu mai micu semnu de ubicatiunea sea.

Deci mai susu numitulu parasitoriu prin acãsta se sorocesce, cã dela dat'a de mai josu, intr'unu anu si o di sa se infatisieze negresitu inaintea Scaunului Protopopescu I. alu Brasiovului, cãci la din protiva se va da hotarãre la acti'a sociei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 5 Decembre 1863.

Ioann Popasu m. p.
Protopopu I. alu Brasiovului.

Burs'a din Vien'a in 27 Dec. (8 Ian.) 1863.			
Metalicele 5%	73	Actiile de creditu	180 50.
Imprumutulu nat. 5%	80. 20	Argintulu	119. 25
Actile de banca	798	Galbinulu	5. 70

Editur'a si tipariulu tipografiei diecesane.